

SZAKDOLGOZAT

NAGY BRIGITTA

fejlesztő biblioterápia

Kaposvár

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Fejlesztő biblioterápia

ROMKÖNYVTÁR

IRODALOMTERÁPIÁS FOGLALKOZÁS ROMKOCSMAHANGULATBAN

Belső konzulens: Dr. Gombos Péter
egyetemi docens

Készítette: Nagy Brigitta
COPVYL
fejlesztő
biblioterápia
(levelező)

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi
Intézet

Kaposvár

2023

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
Szakirodalmi áttekintés	5
Az irodalomterápia esszenciája	6
Az irodalom mint trend	9
Romkönyvtár	13
Dark Academia	13
A feldolgozott vers	16
A helyszín bemutatása.....	20
A romkocsmák világa.....	21
A foglalkozás struktúrája	23
A foglalkozásban rejlő további lehetőségek.....	28
A Romkönyvtár korlátján várakozó madarokról.....	31
Összefoglalás	33
Irodalomjegyzék	34
Mellékletek.....	37

Bevezetés

*„Egy kapualjból fény vág a sötétbe,
kilép a ködbe két árnyék-alak.
Néhány kopott lépcső vezet a mélybe,
lenn harsogó zene, hámló falak.
Sok furcsa tárgy itt lenn, kitörve léte
korlátaiból bármivé lehet:
fürdőkád volt, vagy egy Trabant ülése,
most ők alkotják asztal- s székedet.”*

(Rakovszky Zsuzsa: Romkocsmá)

A csoportos fejlesztő biblioterápia olyan, mint egy társasjáték. A bábuk a résztvevők, az általuk létrehozott biztonságos légkör a játékmező. A játék menetét a kiválasztott olvasmányok, a szöveghez kapcsolódó beszélgetések, feladatok, valamint a kreatív írás- és olvasásgyakorlatok alakítják. Ahogy a társasjáték általában, az irodalomterápia is gyakran használ kellékeket, kártyákat, fotókat, különböző tárgyakat. Az előre meghatározott játékszabályokat illik betartani. Egy metaforákkal teli párhuzamos világot nyújt, hogy könnyebben felszínre hozhassuk, kifejezhessük a bennünk rejlő tartalmakat. Közösségi élményt ad, önismeretet fejleszt. Felszabadít, és gondolkodásra ösztönöz. Egyszerre gyógyít és utat mutat. Kapcsolódni tanít és szórakoztat. Olyan játékmester által vezetett, kis létszámban végzett tevékenység, mely során nincsenek vesztesek.

Az elmúlt évek alatt így éltem meg a csoportos irodalomterápiás alkalmazásokat résztvevő és vezető szerepében egyaránt. Hiszem, hogy az irodalom egy másik nézőpontból is használható önismereti folyamatokban, és hogy a biblioterápiás foglalkozások személyiségfejlesztő hatása kiemelkedő.

Korábbi alkotásterápiás és jelenlegi biblioterápiás tanulmányaimat kamatoztatva a MATE Kaposvári Campusának könyvtárában nyílt lehetőségem egy irodalomterápiás esemény megvalósítására *Romkönyvtár – Irodalomterápiás foglalkozás romkocsmahangulatban* címmel, egyetemista hallgatók, oktatók, könyvtárosok részvételével. A foglalkozás a közösségi médiában elterjedt, régmúltat idéző Dark Academia szellemiségét, valamint a romkocsmák elsőre szedett-vedettnek tűnő, mégis egységet alkotó atmoszféráját követte. A

feldolgozott szöveg Locker Dávid kortárs magyar költő *Síratóének, pályáiv* című verse volt. A Dark Academia, a romkocsmá, a kortárs költészet és az irodalomterápia metszéspontján született esemény háttérének, felépítésének bemutatása előtt dolgozatomban kísérletet teszek a biblioterápia esszenciájának, történetének, módszerének megragadására, valamint az irodalom mint trend napjainkban észrevehető jelenségének felvázolására is.

Szakirodalmi áttekintés

A dolgozat témája nem minden részletében szakirodalom-barát. A Dark Academia közösségi médiában elterjedt, rövid ideje megfigyelhető jelenségnek hiteles áttekintéséhez külföldi forrásokra, köztük a New York Times meglátásaira volt szükség. A néhány évben mérhető budapesti romkocsmakultúra ugyancsak nem hagyott még elég időt a szakmai írások gyarapodásának. Hasonlóan az irodalmi folyóiratokban rendszeresen publikáló, első kötetén dolgozó, fiatal, kortárs költőnk, Locker Dávid alkotótevékenységéhez.

Ezzel szemben az irodalomterápia egyre szélesebb körű hazai ismertségének és alkalmazásának köszönhetően a frissen megjelent szakmai könyvek listája bővülni látszik. A módszer rövid összefoglalását megkísérlő fejezet összeállításában több publikáció is segített; a 2015-ben Gombos Péter és Vörös Klára szerkesztésében megjelent *Könyv és lélek* című hiánypótló biblioterápiái tanulmányköteten kívül kiemelt figyelmet érdemelt Béres Judit *Élet a sorok között* (2022) és Jakobovits Kitti *Irodalomterápia* (2021) című könyve. Utóbbiak a *Romkönyvtár* foglalkozástervezetének összeállítására is inspirálóan hatottak.

Az irodalomterápia esszenciája

A feljegyzések szerint már az i. sz. 1. században gyógyított olyan római orvos, aki orvosságként mániás betegeknek tragédiát, depressziós betegeknek komédiát írt fel (Jakobovits, 2021). A hindu orvoslásban a zavart lelkek saját problémákat feldolgozó mesét kaptak meditáció gyakorlásához, belső útjuk megtalálásához (Bartos, 1989). A görög „biblio” (könyv) és a „therapia” (gyógyítás) szóból származó biblioterápia kifejezés a római mitológiából ismert Appolóra, a költészet és a gyógyítás istenére is emlékeztethet bennünket (Bartos, 1989).

A múlt ellenére az irodalom gyógyításban való tudatos alkalmazása a 18. századig váratott magára (Jakobovits, 2021). Amerikában a 19. század első felében orvosok és könyvtárosok közreműködésével általános kórházi és pszichiátriai osztályokon, majd börtönökben, javítóintézetekben, otthonokban jelent meg a módszer (Bartos, 2015). A 20. század második felében már a pedagógia és a szociális gondozás területén is érdeklődtek iránta. (Jakobovits, 2021). A zárt intézményekből kilépve megkezdődött a biblioterápia tágabb értelmezése, és önismeretre, önmegvalósításra, mentális egészség megtartására fókuszáló csoportokban kezdték el alkalmazni (Bartos, 1989). Mára beszélhetünk klinikai és fejlesztő biblioterápiáról, csoportos és egyéni folyamatról, valamint nyílt és zárt csoportról. Míg a nyílt esetében a résztvevőknek könnyebbés lehet az elköteleződés hiánya, a zárt csoport ereje éppen a szoros kapcsolatban rejlik – az idő és a közös élmények kötődést, mélyebb ismeretségeket, biztonságos légkört teremtenek (Jakobovits, 2021).

A sokszor egymás szinonimájaként használt biblioterápia és irodalomterápia kifejezés között valójában van azért különbség. Míg a biblioterápia esetében beszélhetünk bármilyen szöveggel, könyvvel elért hatásról, addig az irodalomterápia kifejezetten szépirodalmi művekkel dolgozik (Jeney, 2012). A szakma által megfogalmazott differencia ellenére azonban a biblioterápia helyett időnként a szakirodalom is használja az irodalomterápia szót a félreér-

tések, például a Bibliával történő asszociáció elkerülése érdekében, illetve, hogy azok is könnyebben elhelyezzék magukban a fogalmat, akik korábban kevésbé találkoztak a módszerrel (Béres, 2017).

Az olvasás és az írás segít érzéseink azonosításában, önmagunk és a világ megértésében. Hatására épít a biblioterápia, mely Béres Judit megfogalmazása szerint „*az olvasás és az írás, a szövegek mentálhigiénés és személyiségfejlesztő célú, egyéni vagy csoportos segítő kapcsolatban való, interaktív felhasználását jelenti*” (Béres, 2022: 11). Nevében rejlik a terápia szó, a klinikai terület mellett gyakran mégis az egészségesek terápiája. Hozzájárul, hogy egy szöveg által önismereti utazásra induljunk önmagunkat keresve a sorok között, és külső-belső világunkra reflektálva hatékonyabban tájékozódjunk az életben. A foglalkozásokon feldolgozott szövegek segítenek másik nézőpontba helyezkedni, az érzéseket megjeleníteni, valamint a terapeuta és a résztvevők közötti párbeszédet is támogatják.

Egy szöveg abban az esetben válik hatékonyá terápiás közegben, ha alkalmas saját élmények felidézésére, személyiségfejlesztő beszélgetések indítására és írásgyakorlatok megvalósítására. Biblioterápiás foglalkozásokon a következő szövegeket, anyagokat, alkotásokat alkalmazzák:

- szépirodalmi szövegek: vers, novella, regény, dráma stb.
- fikatív, félfikatív anyagok: dalszöveg, tanító történetek, mese, legenda, film stb.
- nem fikatív anyagok: dokumentumfilm, fotó, levél, napló, blogbejegyzés, poszt, újságcikk, szörfelhő, önsegítő szöveg, filozófiai szöveg stb.)
- hibrid anyagok: kollektív költemény, megzenésített vers, képregény, fikatív levél/napló, álmleírás stb.)
- hangzó szövegek: slam poetry, storytelling, élettörténet/saját élmény szóban elmesélve stb. (Béres, 2022).

Ahogy a feldolgozott szöveg esetében a hangsúly önmagunk sorok közötti keresésére, felfedezésére kerül, úgy a foglalkozáson megjelenő további eszközök, például fotók, kártyák esetében is az asszociációs technikán van a fókusz. Nem az a kérdés lesz fontos, hogy mit látunk a képen, illetve miről ol-

vastunk a szövegben, hanem az, hogy a résztvevő mit vesz észre, mit jelent számára, és milyen személyes élményével, érzésével tudja párhuzamba hozni az alkotást (Béres, 2022).

Magyarországon a biblioterápia indulása Bartos Éva és Hász Erzsébet nevéhez fűződik. Bár a fogalom ma még mindig sokak számára ismeretlen, az irodalom eszközeivel történő „gyógyítás” az utóbbi években látványosan terjedni kezdett (Jakobovits, 2021). A művészetterápia egyik ágaként is ismert irodalomterápia lehetővé teszi a szorongásoldást, a befelé figyelést, a lelassulást; John Fox amerikai költő, tanár irodalomterapeuta álláspontja szerint a csend és a költészet az „itt és most” meditatív állapotába enged helyezkedni. A biblioterápia nem csak figyelni, de gondolkodni és kapcsolódni is tanít. Minőségi énidőt nyújt, lehetőséget a szabadidő magas színvonalú eltöltésére. Kétféle szempontból is beszélhetünk katarzisélményről: egyrészt a terápián átélt belső folyamatok, másrészt az irodalmi mű esztétikai értéke egyaránt a felszabadultság érzéséhez vezethet. Emellett a kreatív én mozgósításának is számos önismeretet fejlesztő, mentálhigiénés hatása van. A különböző önkifejezési módok – mint a saját írás, rajz, kollázs, fotó létrehozása – falakat dönthet le, és az alkotófolyamat jó érzéssel töltheti el a résztvevőket, valamint az érzések, gondolatok kivetítésében, tárgyi megjelenítésében – és ezáltal objektív szemléletében – is segít. A biblioterápia fejleszti a személyes rezilienciát, azaz a nehézséget okozó élethelyzetekkel megküzdő mentális, érzelmi ellenálló képességet. Ítéletmentes, empatikus, elfogadó közeget biztosít, ahol mindenki megoszthatja saját gondolatait, megtapasztalva a közösség és a kommunikáció felszabadító erejét, illetve azt, hogy senki nincs egyedül az érzéseivel (Béres, 2022).

Összességében a biblioterápia segítségével intellektuális, szociális, viselkedéses és emocionális szinten is pozitív hatás érhető el (Bartos, 1989). Betegség esetén gyógyító szerepe van, de az önkifejezés, a lelki egészség fenntartása szempontjából is kiemelkedő. Projekciós felületet nyújt, és önismeretre sarkall. A feldolgozott szöveg mindenkinek mást jelent – ugyanaz a szöveg, mégis megannyi olvasat (Béres, 2022).

Az irodalom mint trend

Napjainkban mondhatni, zsebünkben van az irodalom, az okostelefon és a közösségi média korában új csatornákon tört utat magának. Ahogy a különböző platformok sajátosságaihoz, úgy az élet más szegmenseihez is alkalmazkodott a tartalom, mely az irodalmat sokszor színesebbé, fogyaszthatóbbá varázsolta. Instaköltészet, irodalmi fesztiválok és divathullámok – az irodalom lassan beférközött a mindennapok populáris rétegeibe.

Miért is ne beszélhetnénk manapság egyfajta trendről, ha az irodalom megannyi területen közösségeket mozgat meg, és irányvonalat mutat. Olyan megmozdulások vesznek körbe minket, mint a Sztalker Csoportozás és Vecsei H. Miklós színész, költő nevéhez köthető POKET könyvautomata-hálózat, mely elsősorban a tömegközlekedés során olvasással töltött minőségi idő megteremtésére törekszik, kihasználva az automatából vásárlás impresszióját. Az irodalom helyet követelt magának az öltözködésben is – több, a Vates projekthez hasonló márka színesíti a divatvilágot, írók, költők arcképével és idézeteivel díszítve pólókat, táskákat, kitűzőket és telefontokokat. Mindeközben a slam poetry egyre nagyobb teret hódít országszerte. A lírát, előadóművészetet és ritmust ötvöző költészeti forma sokszor társadalomkritika és humor segítségével fogalmazza meg három percet felölelő, általában versenybe ágyazott mondanivalóját (Gyukics, 2013). Izgalmas kapcsolódás, hogy számos alkotónk (például Simon Márton, Kemény Zsófi, Pion István, Závada Péter) költői, írói oldala mellett aktív slammer is; több alternatív rockzenekar zenésze (például Beck Zoltán – 30Y, Szendrői Csaba – Elefánt) íróként, költőként egyaránt működik; valamint irodalmi alakjaink olykor a zenei pályán is megjelennek (például Kemény Zsófi, Greccsó Krisztián, Závada Péter, Vecsei H. Miklós).

Emellett költők és zenészek dolgoznak együtt, a zenés irodalmi előadások szinte már új műfaját felépítve: Beck Zoltán Greccsó Krisztiánnal, Háy János-sal, Vecsei H. Miklóssal és Szűcs Krisztián zenésszel (Heaven Street Seven,

Budapest Bár) is előadói, alkotói tevékenységet folytat. Míg Vecsei H. Miklós a Szabó Balázs Bandájának frontemberével közösen Pilinszky-estet hozott létre, addig Áfra János költő Lázár Barnabás zenésszel (Esti Kornél, Lázár tesók) tartott már rendhagyó irodalomórát. Lackfi János író, költő korábban Lovasi András (Kispál és a Borz, Kiscsillag) zenésszel készített lemezt, ahogy Beck Zoltán és Grecsó Krisztián is közös zenei albummal lepte meg a közönséget. A Rájátszás nevű formációban kortárs szerzők és alternatív zenekarok frontemberei alkotnak együtt és értelmezik újra szövegeket. A Red Bull Pilvaker a rap és a költészet ötvözetével éveken át töltötte meg a Papp László Budapest Sportarénát. Az Ivan and the Parazol zenekar egyik albumához kapcsolódóan pedig kortárs szerzők által írt novelláskötet jelent meg, Reisz Károly filmrendező ötletéhez hasonlóan, aki a Rossz versek című filmje esetében, a VAN zenekar által megfogalmazott jelentéstöbblet mellett, szintén egy kortárs novelláskötettel tágította az eredeti alkotás univerzumát. Mindemmellett az alternatív zene a színházba is beköltözött – látványos példája ennek a Budapest Bábszínház Janne Teller *Semmi* című regényének színpadi feldolgozása, mely a Quimby zenekar alkotásait helyezi új szövegkörnyezetbe.

Facebookon az egyik legaktívabb magyar költő Lackfi János, aki írásai megosztása mellett különböző posztokkal mozgósítja az olvasókat, és a pandémia során élő, videós bejelentkezéseivel színesítette az eseménytelen hétköznapiakat. Hasonlóan Simon Márton költőhöz, aki a járványidőszak alatt Instagramon élő felolvasásaival próbálta pótolni az író-olvasó találkozók hiánya okozta űrt. A különböző művészeti, zenei fesztiválok is helyet adnak az irodalomnak, a felsoroltakhoz hasonló előadásoknak (például Margófeszt, Művészetek Völgye, Volt Fesztivál stb.), slam poetrynek, felolvasásoknak, irodalmi beszélgetéseknek, dalszövegelemzéseknek, valamint az igényes, már-már irodalmi szintre emelkedett szövegvilágot képviselő zenekaroknak, akik olykor még a reneszánszát élő bakelitlemezekről is visszaköszönnek.

A korábbi irodalmi folyóiratok az online térben is működnek (például Bárka, Alföld, Élet és irodalom stb.), újabb kulturális, művészeti oldalak születtek (például Kulter.hu), és a költők, írók, zenekarok megmozdulásai a világhálón is folyamatosan figyelemmel kísérhetők. Ennek a mindent átszövő je-

lenségnek egyik szeglete, hogy a költészet a közösségi oldalakon is megjelent, mely a már korábban megszületett művek megosztásán kívül új alkotások és alkotók születését idézte elő, ezáltal létrehozva online, párhuzamos világunkban az instaköltészetet. Szakmai megítélés szempontjából az instaköltészetet gyakran éri az a kritika, hogy a néhány soros, könnyen befogadható alkotásokban nincsenek összetett jelentésrétegek, és dekódolásukhoz nincs szükség irodalmi előképzettségre (Glózer, 2022). Azonban az Instagram-költők alkotásai között is fedezhetünk fel minőségi különbséget, hiszen van olyan online térben működő felület (például Simon Márton és Tóth Réka Ágnes *5mondatok* című oldala), melynek költője a szakma szerint is elismert alkotó. A világhálón a költészet mellett fanfiction-felületek jöttek létre, ahol a rajongók továbbírhatják a számukra kedves regények, filmek, együttesek történetét. Írótáborok és írószemináriumok adnak otthont ország-szerte a fiatal szerzők, irodalom iránt érdeklődők szárnybontogatásának. Nem utolsósorban hanganyagok szempontjából is találunk választékot. A Kortárs Felbeszélések podcastsorozat a Spotify alkalmazáson keresztül például kortárs magyar szerzők novelláival igyekszik emelni az utazás, autóvezetés élményét.

Az online térben egyik esemény, szerző, zenekar és közösség véget nem érő láncolatot képezve vonzza magával a másikat, ezáltal a közösségi médiában működő csoportok szüntelenül átalakulnak, kiszélesednek, szűkülnek, egyes részei összefonódnak. Bár az irodalom beköltözött online életünkbe is, a fent említett események, személyes találkozások (például fesztiválok, zenés-irodalmi programok, író-olvasó találkozók) is egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek. Egyik élettér támogatja a másikat, és fordítva. A POKET könyv-automata hiába az okostelefon-mentes könyvolvasást célozza meg, létezését, készletbővítését, terjedését mégis a közösségi oldalak segítségével népszerűsíti, a fiatal generációt is elérve ezáltal. Ahogy a Szendrői Csaba zenész, költő nevéhez köthető #olvasniszabad esemény esetében. A program során a jelenlévők együtt, közösséget alkotva olvasnak csendben, majd az olvasás után Szendrői Csaba Jakobovits Kitti irodalomterapeutával vezet beszélgetést irodalomról, önfejlesztésről, a szöveg befogadásáról és hatásairól. A program az

olvasás fontosságára hívja fel a figyelmet, de a teltházás eseményeket a mondanivaló mellett a két programvezető ismertségének és a közösségi oldalak vírusszerű információáramlásának is köszönheti.

Ez az összetett, számtalan elágazással teli világ is bizonyítja, hogy az irodalom képes kaméleon módjára változtatni színét, alkalmazkodva aktuális környezetéhez. Napjainkban is népszerűvé, fogyaszthatóvá tehető, ha reagálunk a jelen emberének, fiatalságának igényeire, érdeklődési körére. A Romkönyvtár célja is hasonló: a kortárs irodalom egy pillanatnyilag csak elektronikusan elérhető szeletét olyan fizikai környezetben kívánja elhelyezni, mely által az irodalmat még közelebb érezheti magához a foglalkozáson részt vevő, önmagát felfedezve a sorok között.

Romkönyvtár

A *Romkönyvtár – Irodalomterápiás foglalkozás romkocsmahangulatban* című esemény 2022. november 23-án délután valósult meg a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusa könyvtárában. A beszélgetést interaktív feladatok, régmúltat idéző vintage tárgyak, pénzermék és végül egy közösen alkotott írás színesítették. Az esemény az irodalomközpontú, minőségi idő eltöltésére és egy kortárs vers másik szemszögből való megközelítésére törekedett. Az önismeretet fejlesztő, kis létszámú foglalkozáson feldolgozott alkotás, kinek a remény, kinek az önirónia verse. A történet objektív szemléletét a különböző szubjektív tapasztalatok befolyásolták. Az esemény célja az volt, hogy analizálva és azonosulva a mű szereplőivel mindenki kitekintsen saját valóságából, megismerve egy másik nézőpontot is; emellett a jövőbe vetett hit, a humor, az elfogadás, a megbocsájtás, a motiváció, valamint a beteljesült és beteljesületlen álmok fontossága is középpontba került. A különböző perspektívák a beszélgetés során egyre közelebb kerültek egymáshoz, és mindenkiben tudatosult saját mozgatórugója, ami erőt adhat a mindennapokhoz. Az irodalomterápiás foglalkozást a romkocsmák és a Dark Academia atmoszférájának stíluselemei gazdagították.

Dark Academia

2020 júniusában, a pandémia időszakában, a *New York Times* egy interneten terjedő szubkultúrára lett figyelmes. A Tumblr közösségi oldalon már 2015-ben megszületett esztétikum a járvány okozta korlátozások során vált népszerűvé a közösségi média platformjain (például Instagram, Tik-Tok), amikor az oktatási intézmények bezárása következtében az online tantermekbe kényszerült diákok egy része a Dark Academia életérzésébe menekült. A digi-

tális világban utat törő, mégis a régmúlt stílusjegyeit felelevenítő Dark Academia középpontjában a művészet, a szellemi értékek, a tanulás romantizálása áll (Andrew, 2022).

Ódon, egyetemi könyvtárak, leégett gyertyák, klasszikus dallamok, kézzel írt jegyzetek, festmények, tweednadrágok és könyökfoltos kardigánok; a vintage tónussal átítatott esztétikum az akadémiai közeg megteremtésére törekszik úgy, hogy az öltözködés, a korabeli környezet intellektuális fókuszszal ötvöződik, így a divat mellett a tanulás, az olvasás, a művészet értéke, dicsőítése válik hangsúlyossá. Míg az online felületeken megosztott borongós fotók sokszor magányos tevékenységet tükröznek, a hasonló érdeklődésű felhasználók mégis ezáltal kerülnek közelebb egymáshoz a közösségi felületeken. A 18. század és a 20. század közepe közötti időkből merítő jelenség olykor az angliai magániskolák, bentlakásos iskolák, Ivy League egyetemek (például Oxford, Cambridge, Harvard) hangulatára emlékezik (Bateman, 2020).

A különböző műalkotások több perspektívából is az irányzathoz köthetők. Egyrészt Dark Academiához tartozhat a nosztalgikus öltözékben és enteriőrben történő klasszikus alkotások, például Oscar Wilde *Dorian Gray önarcképe* című gótikus regényének olvasása, másrészt a „sötét akadémia” jellegzetes elemeit alkalmazó, akár napjainkban született művek egyaránt. Az utóbbiakhoz sorolható J. K. Rowling varázslótanoncának, *Harry Potternek* a története, többek között a tudásvágy megjelenítése (például iskolai környezet, könyvtár, tanulás), a bentlakásos iskola miliője (például egyenruha), a gótikus elemek (például kastély, tükör, mágia) és a művészet érzékeltetése (például megelevenedő festmények, a zene ereje) szempontjából. Hasonlóan Donna Tartt *A titkos történet* című bűnügyi regényéhez, mely egy a vermonti egyetem ógörögöt tanuló baráti társaságával történt eseményeket beszél el (Bateman, 2020).

A múltra emlékező környezet, a bentlakásos iskola és a titkos, irodalomhoz köthető összejövetelek a filmvilágban is fellelhetők, az 1950-es években játszódó *Holt költők társaságától* kezdődően (Paul, 2022) a J. R. R. Tolkien oxfordi diákéveit feldolgozó *Tolkien* című filmen át napjaink egyik közismertté

vált Netflix-sorozatáig, a *Wednesday*ig. Utóbbiban az eredendően *Adams Family*ből ismert Wednesday karakterének iskolaéveibe nyerhetünk betekintést. Bár filmkészítés szempontjából egy legendás, kultikus mozifilm, a *Holt Költők Társasága* és egy fogyasztói piacra alkotott, igényes képi világot képviselő sorozat nem tartozik egy kategóriába, a *Dark Academia* mégis összekapcsolja a kettőt. Ezenfelül a filmsorozat népszerűsége a jelen generáció egy részének érdeklődését és a *Dark Academia* jellemzőinek tárházát is jól példázza.

Wednesday borongós történetét áthatja a 19. század első felének amerikai írója, költője, horrorisztikus novellák szerzője, Edgar Allan Poe alakja. A filmsorozat számos eleme utal leghíresebb versére, *A hollóra*: a bentlakásos iskola a költemény refrénjéről kapta nevét (*Nevermore Academia*), a gótikus épület egyik falán hollókat ábrázoló festmény készül, az iskola bálját *Holló Bálként*, míg sporteseményét *Poe Kupaként* hirdetik, míg az igazgatónő dolgozóasztalára szobor formájában költözött be a vészjósló madár. A *Nevermore Academia* nem véletlenül tisztelgés Poe előtt, hiszen a történet szerint az amerikai szerző egykor maga is az intézménybe járt. Egy diákokból álló társaság titkos összejövetelei is egy Poe-t ábrázoló szobor mögötti rejtett könyvtárban valósulnak meg, melynek falán az éles szeműek természetesen egy szerzőről készült portréra is rálehetnek. Ezenfelül számos további elem, motívum feljegyezhető a *Dark Academia* listájára:

- A sötét, misztikus, patinás, gótikus helyszínek (például az iskola épülete, dolgozószoba, könyvtár),
- a jelenkor technikai fejlettsége mellett felbukkanó régi, használati tárgyak (például írógép),
- az akadémiai környezet (például egyenruha, tanórák, könyvtári nyomozás),
- a művészet jelentősége és terápiás szerepe (például festészet, csellójáték, írás),
- a klasszikus műalkotások megjelenése (Vivaldi: *Négy évszak*, Mary Shelley: *Frankenstein*, *Strange Case: Dr. Jekyll és Mr. Hyde*),

– a tanulás jelentősége (a főszereplő küzdelme az intézményben maradásért, illetve az intézmény fennmaradásáért) mind a Dark Academia eszköztárába tartoznak.

A „sötét akadémia” megjelenik a zene- és videómegosztó webhelyeken is (például film- és könyvajánlók, klasszikus zenét tartalmazó lejátszási listák stb.), de legelterjedtebb megnyilvánulási felületei egyértelműen az online képmegosztáson alapuló oldalak (például Pinterest, közösségi média). A gyors információmegosztás lehetőségét biztosító platformok felhasználói összességében a hangulat közvetítését célozzák meg fotók formájában. Felmerülhet a kérdés, hogy ebben az esetben a kulcsin összhangban van-e a belbecsel, azaz a vintage fotók készítése és „görgetése” olykor nem szorítja-e háttérbe a tanulásközpontú felfogást. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy a régmúlt köntösébe öltöztetett intellektuális fejlődés értékrendje ugyanúgy az online felületeken született meg, és amíg a jelenség forrásában felfedezhető a technikai fejlettségben élő fiatal generáció nosztalgia és művészet iránti igénye, addig a népszerűsítés felszínesebb formáiban sem érdemes hibát keresni. Az említett igényre válasz az egyetemi könyvtárban lezajlott, valamint ódon tárgyakkal, irodalommal és klasszikus zenével fűszerezett *Romkönyvtár* szellemisége.

A feldolgozott vers

Locker Dávid kortárs költő 1998-ban született Szatmárnémetiben. Jelenleg az ELTE BTK irodalom- és kultúratudomány szakos hallgatója. Középiskolás kora óta jelennek meg versei irodalmi lapokban, publikált többek között az *Eső*, a *Műút*, az *Élet és Irodalom*, a *Kalligram*, a *Forrás*, a *Tiszatáj* és a *Szép-irodalmi Figyelő* versrovatában. Első kötetén dolgozik. *Beszédkényszer* című kötettervével Móricz-ösztöndíjat nyert el; *Szocpol* és *Tájvers* című költeménye a *Lehetnék Bárki* (2020) versantológiában, míg *Hályog* című verse a *Libri*, a

Jelenkor és a Vates nevéhez köthető *Felhajtóerő* (2023) című kötetben jelent meg. A versírás helyzetének leírása, a költői lét megélése visszatérő téma alkotásaiban. Narratív elemekkel dolgozik, a képiség helyett a történetmesélés által építi fel a vers rétegeit. Élőbeszédszerű műveire Petri György költészete is nagy hatással volt (Ludmán, 2022) – nem véletlen, hogy a verseiben megjelenő öniróniát Szlukovényi Katalin Petri költészetéhez is hasonlítja; ezenkívül a fiatal költő egyediségét az egyéni hangban, a szerkezeti arányokban, az életszerű jelenetekben, a gazdag metaforikában és a versek érzelmi, intellektuális hitelességében látja (Szlukovényi, 2023). A témagazdagság látszata ellenére alkotásai a szubjektumra és az önreflexióra helyezik a fókuszot. Gyermekkori, családi jelenetek, kocsmákban töltött esték, székesfehérvári autóbusszállomás – a történetek mögött az események lírai énré gyakorolt hatása rajzolódik ki (Baráth, 2022).

A foglalkozáson feldolgozott szöveg Locker Dávid még csak elektronikus formában elérhető *Siratóének, pályáiv* című verse volt. Az alkotás a lírai én szemszögéből beszél el egy ötfős baráti társaság egyetemi évek lezárását követő történetét. A cím előrevetíti a mű kontraszthatását. A „pályáiv” szóról a szakmai előmenetel mellett a befogadó asszociálhat a bolygók pályájára, az élet sorsszerűségére, valamint az utazásra mint toposzra, jelképezve az életút, a személyiségfejlődés folyamatát. A „siratóének” a haladással, előmenetellel szemben az elmúlást és a búcsúzást idézi meg. Az elhunyt siratásával kapcsolatos, általában kötetlen, improvizált siratóének forma, párhuzamba hozható a költő által is alkalmazott szabadvers formai jellemzőivel. Az egyes szám első személyben beszélő siratóénekekben fellelhető a hátrahagyott személyek felsorolása, az egyéni sorsok leírása, a hozzátartozó saját életének, sorsának elsiratása is. A mű egyszerre válik a barátság, fiatalság, a nagy élettervek siratóénekévé, de úgy, hogy az olvasó maga is nehezen dönt, vajon a remény, az önbecsapás vagy az önirónia versével áll szemben. A mű irodalomterápiás ereje talán ebben is rejlik igazán. Ahány élet, annyi olvasat.

„Végül csak B-vel maradtunk jóban”, kezdi történetét a lírai én, akit a mű szerint hétfégi fűnyírásokért cserébe nagyszülei segítenek pesti albérletének és egyéb költségeinek finanszírozásában. Ezzel szemben B. egy kocsmában

helyezkedett el, és megmosolyogja a család és a közte fennálló függőségi viszonyt. „Ezen B. rendszerint jókat röhög, / miközben kitölti nekem a harmadik kört.”. Az élethelyzetten való nevetés párhuzamosan jelenik meg a munkahely feladataival, mely B. oldaláról is egyfajta kiszolgáltatottságot ábrázol a kocsmavendégeivel szemben. A vendégkörbe tartozik barátja is, akinek csapolt söreit valószínűleg szintén a nagyszülők (vagy esetleg B.) fizetik. A vers első soraiból kiderül, hogy a két szereplő együtt járt egyetemre, melyből következően valószínűleg B. is kényszermegoldásként vállalta az aktuális munkakört. Nevetése szólhat a lírai énnel, amiért hiányolja, hogy még nem állt a saját lábára, de önmaga vigasztalásaként is értelmezhető. Kettejük barátsága elbíri a kedélyes csipkelődést, melyet az is mutat, hogy a történetet elbeszélő esetében nem érezhető sértődött hang, a harmadik kört is B-nél tölti, valamint – ahogy az a vers folytatásából kiderül – a rendszeres látogatás általában közös hazasétálással végződik. B. részéről nem egyértelmű, hogy mennyire fontos számára ez a barátság, és hogy elszenvedő, vagy valóban együttműködő ebben a kapcsolatban, de az együtt töltött idő, a leírt események, a barátság fennmaradása valós barátságot feltételez.

„De van, amin nem szoktunk nevetni.” – vált hangot a líra én a második strófában, ahol a baráti társaságból eltűnt személyek is felelevenítésre kerülnek: K., a kritikai baloldal reménysége, aki egy amerikai multinacionális cégnél dolgozik adminisztrátorként; P. a tehetséges prózaíró, aki defibrillátorokat promotáló marketingszöveg-íróként helyezkedett el; valamint L., „aki a kőműves apja elől menekült Pestre, / most vidéken lapátol valahol”. Valamelyikük régóta tervezett, de folyton jövőre halasztott első kötete is említésre kerül, mely már csak részegen képezi zavart nevetés tárgyát. Mindegyikük álmokkal telve indult neki az életnek. Kérdés, hogy az életutak valahol kisiklottak, a tervek eltűntek-e, vagy a szereplők még csak a ranglétra alján állnak, küzdve terveik eléréséért. Esetleg az álmok reális formát öltve váltak mindennapi, polgári élethelyzetekké. Emellett kérdés az is, hogy a számunkra távoli szereplők, mint P., L., és K. sikeresek lettek-e az élet más területein (például családalapítás stb.), amik befolyásolták őket eredeti célja-

ik megvalósításában. Boldogtalanok ők vagy csak sodródni az élet egy átmeneti állapotában?

A kocsma zárása után B. és a lírai én együtt indulnak haza. Ilyenkor útközben átsétálnak a Szabadság hídon – a híd az átmeneti állapot és a változás folyamatát is szimbolizálhatja, valamint a szabadság, függetlenedés felé haladásként is interpretálható. Ezenkívül a két személy kapcsolatát és baráti sétáit is átjárja a szabadság érzésének egy másik szintje, mely nem feltétlenül függ az anyagi önállóságtól. B. régi történeteket mesél „*azokból az idők-ből, mikor még mind elhittük, / különlegesek vagyunk*”. Majd ezt követi egy sokat mondó kép: „*és ahogy nézem a kezével hadonászni, / arra gondolok, hogy nagyon, / nagyon örülök, hogy barátok maradtunk.*” A hozzánk közel álló személy nonverbális jeleinek biztosságot nyújtó ismerete köszön vissza a versben, a pillanat, amikor belefeledkezünk a másik ember egyedi mozdulataiba, az a fajta ismeretség és feltétel nélküli kapcsolat, mely már túlmutat az időn, a szavakon és a közös történeteken.

B. szerint „*mindez csak átmeneti időszak*”. A lírai én egyszerre ironikus, egyszerre reménytelen gondolatmenetével zárul a vers:

*„És eszembe jut, hogy amíg a
a marketing és lapátnyel,
sörccsap és fűnyíró
csak átmenet marad,
addig semmi sincs veszve.*

*Hogy addig,
mint korlátokról a lépteinkkel felvert madarak,
úgy egyszer mi is,
– fehéren és hangosan –,
felívelhetünk.”*

A fehér szín a tisztaságot érzékelteti, a felfelé repülő madarak és a korlátoktól mentes élet képe pedig ismét a szabadság érzését ábrázolja. Az utolsó

két strófa a cím kettősségét is megjeleníti: míg a jelen helyzetet leíró versszak a „siratóéneket”, a felívelés lehetőségét tartalmazó utolsó sorok a „pályáivet” idézik meg.

Hogy az alkotás az önbecsapás vagy a remény verse, nehéz eldönteni. Kit előre visznek, kit egyhelyben tartanak a beteljesületlen álmok. Egy azonban biztos. A korlátokba kapaszkodó madarak hirtelen elrugaszkodása az álmodozók léptei nélkül nem történik meg.

A helyszín bemutatása

Nem mindennapi könyvtárhangulat fogadja a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtárába betérőket. A 2005-ben átadott, 1700 m² alapterületű, kétszintes, 250 ezer dokumentumot őrző tér újszerű, modern, felszerelt intézményt tükröz, miközben mégis a régmúltat idéző egyetemi könyvtárak tekintélyével várja az olvasni, tanulni, kutatni vágyókat.

A foglalkozás az alsó szint olvasóterének egy kisebb, félreeső, könyvespolcokkal körülvett részén valósult meg. A dolgozószobára emlékeztető helyiség közepén körbeülhető asztal állt. Mivel az előre meghirdetett napra egy héttel megelőzően oktatási szünetet rendeltek el, a könyvtári forgalom is csendesebb volt az átlagosnál. Minden körülmény adott volt egy irodalomterápiás eseményhez.

Az elsődleges cél egy biztosságot, otthonosságot sugárzó nosztalgikus helyszín megteremtése volt. A könyvespolcok által nyújtott „díszlet” fényfüzérre rögzített fotókkal, batikolt és kortárs versek idézeteit felsorakoztató, asztallapot fedő terítővel, valamint bakelitlemezekkel lett kiegészítve. Az asztal közepén elhelyezkedő régmúltból és közelmúltból válogatott kellékek gyűjteménye alkotta a foglalkozás középpontját. A régi, kopott vintage tárgyak között helyet kapott például egy óra, rádió, patkó, doboz, szárított virág, lekvár, porcelánbohóc, gyertya, festmény, kisebb virágmintás varrógép stb. A

közelmúltat a retro stílushoz közelítő tárgyak képviselték, például egy piros napszemüveg, vezetékes fülhallgató, sárga gumikacsa, magnókazetta, nem működő tamagochi stb., de egy villáskulcs és egy telefontöltő is a kellékek részét képezte. Az egymástól különböző, új háttértartalommal felruházható és részleteiben kisebb régiségkereskedésre emlékeztető tárgyak már a romkocsmák struktúráját is előrevetítik.

A romkocsmák világa

Az egyedi dizájnt képviselő romkocsmakultúra Budapest jelenkori jellegzetessége (Zátori, 2014). A romkocsmákat régi bérházakból, egybenyitott lakásokból, elhagyatott épületekből alakítják ki. A hely adottságait egy különleges hangulat felépítésére használják fel. Össze nem illő dekorációk, tárgyak kerülnek egymás mellé, olykor új funkciót nyerve, mely fokozza a helyszín hatását. A romkocsmák, romkertek, artkocsmák népszerűsége az összetettségben rejlik.

A romkocsmajelenség mint szolgáltatás a vendéglátó- és szórakozóhely szerep mellett az élményközpontúságot is előtérbe helyezi. A programoknak, koncerteknek, kiállításoknak, nosztalgikus tárgyak árusításának, garázs vásár jellegű eseményeknek, színpadi produkcióknak, társasjátékoknak és stratégiai játékoknak köszönhetően kulturális vonzerővel is bír (Mitev – Kelemen Erdős, 2017). A jelenség a modern korhoz és Claude Lévi-Strauss nevéhez fűződő *bricolage* (barkácsolás) metaforájával (Bókay, 2006), azaz az összehordott struktúra fogalmával is jellemezhető. A lényeg, hogy régi, múltidéző és különböző stíuselemeket képviselő motívumok, berendezési tárgyak kerüljenek egymás mellé, és a számukra idegen kontextusban elhelyezve új jelentést nyerjenek (Mitev – Kelemen Erdős, 2017), háttérbe szorítva a tárgy eredeti funkcióját. A *barkácsolót* a struktúra létrehozásakor nem a logika, hanem a játékosság irányítja, mignem fantáziája és kreativitása valami váratlan születését eredményezi. A *bricolage* háttérében rejlő, mindent átható

struktúra pedig maga a nyelv, mely által a szubjektum szerkezetének megismeréséhez is eljuthatunk (Bókay, 2006).

Szakadt diványok, grunge falfelületek vagy éppen egy szemetesvödörből született lámpa – a kollázsszerű megjelenés már a posztmodernre enged aszszociálni (Mitev – Kelemen Erdős, 2017), mely már a romkocsmá és a kortárs művészet, irodalom közötti kapocsként is értelmezhető. Mi sem lehetne e kapocsnak szebb szimbóluma, mint az az egyik budapesti romkocsmában található ajtófélfán megmaradt biztonsági lánc, melyet korábban Dragomán György kortárs író szerelt fel akkor, mikor még feleségével, Szabó T. Anna íróval, költővel az egybenyitott lakások egyikében laktak.

A történetet a véletlenek alakították, míg a *Romkönyvtár* a romkocsmák és a kortárs irodalom közötti viszonyt már tudatosan jelenítette meg. A foglalkozás a kopott, „romos” tárgyak felhasználásával egy izgalmas légkör megvalósítására törekedett. Bizonyos középben elhelyezett tárgyak a kocsmák közegére utaltak, többek között egy söröskorsó, kávéscsésze, kávéskanál, söröskupak, sörnyitó, dugóhúzó, fesztiválpohár, cigarettatárca, kupica stb. A kocsmá témája a kellékeken kívül a feldolgozott versben is megjelent (az egyik szereplő egyetem után egy kocsmában helyezkedett el; a kiinduló vershelyzet szerint a lírai én számára kitölti a harmadik kört; a kocsmá zárása után rendszerint együtt indulnak haza). Emellett a foglalkozás felépítésben egyaránt visszaköszönt: az esemény kezdetét „nyitva” tábla jelezte; a versek itallap formájában kerültek elő; egyes feladatokhoz a résztvevők régi pénzerméket használtak, majd a foglalkozás végén az érmékkal „fizettek”; egy persely a kocsmá kasszájaként funkcionált, a „bevételnek” többletjelentése volt; zárásként a résztvevők egy fotót kaptak útravalóul, mely a blokk, azaz a „tranzakció” bizonyítékának szerepét töltötte be. Jelen esetben almafröccs és szőlőfröccs került az asztalra. A pultos maga a terápiás folyamat vezetője volt.

A foglalkozás struktúrája

A foglalkozás a „verskocsma” szabályainak, házi rendjének ismertetésével kezdődött, köztük azzal, hogy mindenki meghúzva saját határait, annyi információt oszt meg magáról, amennyit valóban szeretne; emellett hangsúlyt kapott az is, hogy a felmerülő kérdésekre nem léteznek jó vagy rossz válaszok, csak a résztvevők saját valósága generálta nézőpontok.

A ráhangoló feladatban mindenki választott magának egy olyan tárgyat az asztal közepén látható eszközök gyűjteményéből, mellyel kapcsolatban úgy érezte, szimbóluma lehet önmagának, esetleg jelenlegi lélekállapotának. A folyamatot a *Doors* zenekar egy zeneszámának részlete színesítette. A résztvevők kiválasztották többek között a kávéscsészét, varrógépet, dobókocskát, festményt, patkót, hattyútollat, egy könyvlapokból álló dekorációt, de egy Elvis Presleyt ábrázoló kitűző is gazdára talált. A felvezető kezdőkör a tárgyak bemutatásáról, a választás indoklásáról, egymás szimbólumszerű megismeréséről szólt. A tárgyak a foglalkozás végéig a résztvevők előtt maradtak, mely a saját biztonságérzet mellett az adott személy közösségben való elhelyezését segítette.

A *Romkönyvtár* napi ajánlata, azaz a feldolgozott irodalmi alkotás, a szerző neve nélkül, itallap formájában került felszínre. Minden jelenlévő előtt öt darab pénzérme hevert, mellyel a foglalkozás alatt gazdálkodhatott. A vers felolvasása után a résztvevőknek az első benyomás alapján kellett döntenie arról, hogy ötös skálán mennyire tartják elégedettnek a szereplőket. A feladatot követően a csendes szavazást illusztráló érmék számát, és a háttérükben húzódó véleményt is megbeszéltük. Először úgy tűnt, a leadott voksokból leginkább az életkorból adódó generációs különbségek tükröződnek, hiszen a fiatal felnőtt kort képviselő egyetemi hallgatók a többi csoporttaghoz képest elégedettebbnek ítélték a versben megjelenő alakokat. Mivel azonban volt olyan, az egyetemistákhoz képest nagyobb élettapasztalattal rendelkező oktató, aki még a hallgatóknál is magasabb elégedettségi pontszámot adott, az

összes álláspontot meghallgatva elmondható, hogy az életkor mellett a különböző személyiségjegyek is erősen befolyásolták az érmék számát.

A feladat megoldásával összefüggő eszmecseréből a vers megbeszélése bontakozott ki. Olyan kérdések merültek fel, mint:

- Az alkotás pozitív vagy negatív hangvételű?
- Ki, kivel tud azonosulni? (Lírai én, B., K., P., L.)
- Mennyi idők a szereplők?
- Ha fiatalabb korosztály, valóban probléma, ha még nem érték el a kitűzött célokat?
- A siker meghatározásához az élet mely területeit emeli ki a lírai én?
- A „*Mindez csak átmeneti időszak*” szövegrész reményteli hozzáállás, önáltatás, vagy önirónia?
- Ha önbecsapás, vajon miért alakult ki ez a hozzáállás? Esetleg védekező mechanizmus, a „túlélés” eszköze?
- Van-e még esélyük terveik megvalósítására, vagy ők mindig is egy álmodokkal teli „*átmeneti időszak*” részesei lesznek?
- Hogyan léphetnének előre az életben, mit kellene tenniük a műben látható alakoknak?
- A foglalkozáson résztvevőknek van-e olyan álma, ami mai napig nem valósult meg?
- Milyen hátránya és hozadéka lehet a meg nem valósult célkitűzéseknek?
- A vers szereplői valóban barátok? Az olvasott történet elemei (például B. nevetése a lírai én helyzetén stb.) beleférhetnek-e a barátság kötelékébe?
- Mi történik a költemény e pontján: „*és ahogy nézem a kezével hadonászni, / arra gondolok, hogy nagyon / nagyon örülök, hogy barátok maradtunk.*”? Élt-e már át bárki hasonló jelenetet a csoportban?
- Mit szimbolizálhat a cím, a Szabadság híd és a korlátokról elrugaszkozó madarak képe?

A kérdéseket sokszor egymástól különböző gondolatok járták körül, hiszen a vers kinek a remény, kinek az önirónia, kinek az önámítás verse volt. Ösz-

szességében valahol mégis az álláspontok közelítését vehettük észre. Felde-
rengtek saját tapasztalatok; az önvizsgálatnak és más szemléletmódok meg-
ismerésének köszönhetően, mintha a csoport egy idő után együtt próbálta
volna felmenteni a mű alakjait. Ahogy beszéltünk arról, hogy egy álomból
csak akkor válik cél, ha mi is teszünk érte, mely hozzáállás a szereplőket
egyelőre nem feltétlenül jellemzi, úgy a csoportban az is elhangzott, hogy né-
ha minden úgy jó, ahogy van, és olykor a még el nem ért álmaink visznek
minket tovább az életben. A csoport a műben olvasható karakterek életkorá-
val kapcsolatban is eltérő feltételezéseket osztott meg – a vers alakjait a hú-
szas évektől kezdődően akár a harmincas-negyvenes évekig bezáróan is elhe-
lyezték, mely a közös interpretáció szélsőséges differenciáit is megmagyaráz-
ta. Annak ellenére, hogy a lírai én és az alkotó személyét senki nem szándé-
kozott összemosni, a foglalkozás végén, miután a költő neve elhangzott, töb-
ben meglepődöttségüket fejezték ki, miszerint idősebb szerzőt feltételeztek a
költemény mögött. Egy dologban azonban mindenki egyetértett: a foglalkozás
alatt fel sem merült a lírai én neme, mindenki egyértelműnek tartotta, hogy a
történet elbeszélője férfi. Ennek okát talán a nemi sztereotípiákban lenne ér-
demes keresni (például a kocsmá, a sör, a fűnyírás megjelenése stb.). Éppen
ezért érdekes, hogy Locker Dávid versére reflektálva Havas Juli szerző *Egy-
szer én is elmegyek* című írásában a következőképpen kezdi intertextuális
játékát: „Végül mégis B.-hez mentem feleségül.”

Egymás nézőpontjának meghallgatása után lehetőség adódott változtatni a
vers kibontása előtti véleményeken. Mennyire elégedettek életükkel a vers
szereplői? – találkozott a csoport újra a kérdéssel, a pénzérméssel összefü-
gő feladat második fordulójában. Volt, aki kihasználta a módosítás lehetősé-
gét, egy érmét hozzátéve az eddigiekhez.

Különböző fényfüzérre rögzített fotók is a *Romkönyvtár* díszletének részét
képezték. A képek mindegyike párhuzamba hozható volt a verssel. Szabad-
ságot érzékeltető pillanatok, baráti társaságok, alkotófolyamatok mind helyet
foglaltak a felfüggesztett fotográfiák között. A foglalkozás következő állomása
szerint mindenki választott közülük egyet, mely nyugalmat, erőt, inspirációt
sugárzott. A csoporttagok, hogy megtekintsék a képsorozatot, felkeltek szé-

kükről, jelképesen is kilépve a versből, önmagukat keresve a fotók között. Az asztalhoz visszatérve felmutatták egymásnak saját választásukat, de a döntés forrása mindenkién védve maradt, megbeszéléséről új kört nem indítottunk.

Ezt követően a csoport közösen keresett egy olyan versben szereplő szót, ami jellemzi a költemény egészét. A szóra egy kreatív írás feladathoz, ezen belül is egy kollaboratív írás létrehozásához volt szükség.

Az együttműködésen alapuló alkotás növeli a csoportkohéziót, valamint alkalmas a kommunikációs és interperszonális készségek fejlesztésére. Emellett a részben egyénileg, mégis közös erővel létrehozott alkotófolyamat a kreatív én megéléséhez is hozzájárul. A kollaboratív írás egyik típusa az akrosztichon. Ebben az esetben a szöveg sorainak kezdőbetűit függőlegesen összeolvasva értelmes szót (vagy szavakat) kapunk, mely kapcsolódik a foglalkozás témájához (Béres, 2022).

A jelenlévők végül a „felívelhetünk” kifejezés kiemelésére jutottak. A csoport tagjai saját maguk válogathattak a betűk adta lehetőségek között, és a létszámból adódóan volt, aki két írást is szívesen vállalt. Esetünkben mindenki egy-egy papírdarabra írta fel saját sorát, melyeket később egy táblán rögzítettünk az összeolvasás érdekében. A feladat megoldását a fényfüzér fotói és a következő kérdés segítette: *Mit tanácsolnál, üzennél a vers szereplőinek?* Az írás ettől függetlenül szabadon zajlott, hogy egy mondatban vagy csak egy szóban fogalmazzák meg a kérdésre adott választ, mindenki maga döntötte el. A feladat alatt Claude Debussy *Clair de lune* című alkotása szólt, melyhez kapcsolódóan az egyik csoporttag örömmel jelezte, hogy a zeneművet rajzolás közben szokta hallgatni. Hozzászólása érezhetően hozzá tett az alkotás légköréhez és hangulatához. Az elkészült sorokat először mindenki egyesével olvasta fel, mely lehetőséget nyújtott az írások megbeszélésére is. Végül a részek egymás alatt elhelyezve váltak egésszé. Az alkotók megfogalmazása szerint a csoport az elégedetlenség témájától egy saját imádságig jutott.

Felívelhetünk

Felszabadultan.

Elhiszem, tehát nem elérhetetlen.

Legyen miből kirepülnöd, engedd meg a kudarcot!

Ívelünk fel s alá, de jobb is így, semmi sem tart örökké.

Vidámság.

Elengedés.

Legyetek bátrak! Lássátok a lehetőségeket, lóhalálában lépjetek előre!

Hazudhattam is volna.

Elhíhetjük magunkról, hiszen mi is tehetségesek vagyunk.

Távolság.

Üzenem a 20 évvel idősebb énemnek: jó ám ez így.

Nézz előre, szebb lesz majd minden!

Köszönj meg mindent, mi eddig megadatott.

A pénzérmék harmadik fordulójában ismét alkalom nyílt módosítani a szereplők elégedettségével összefüggő korábbi véleményen. Csörögtek az érmék. Voltak, akik már stabilan tartották utolsó nézőpontjukat, de voltak olyanok is, akik az elégedetlenség álláspontjától, azaz akár két pénzérmétől, a foglalkozás végére három-négy érméig is eljutottak. De nem is feltétlenül egymás meggyőzése volt a cél, sokkal inkább az, hogy tudatosuljon, mindenkinek megvan a saját valósága és a különböző életutak más-más aspektusból értelmezik a világot. Az irodalom felületet adhat a közös beszélgetéseknek. Saját meglátásunk felvállalásával, valamint mások gondolatmenetének megismerésével, elfogadásával közelebb kerülhetünk egymás megértéséhez, mely által mi is többé válhatunk.

Az esemény zárásaként már csak a „számlák kifizetése” következett a *Romkönyvtár* vendégeinek részéről. A különböző nézeteket megtestesítő pénzérmék egy persely körbeadása során lettek összegyűjtve. A „verskocsma”

kasszájának súlya az életben rejlő lehetőségeket, a jövőbe vetett hitet egyaránt szimbolizálta.

A foglalkozásra visszatekintve nem csak az vált kérdéssé, hogy a mi szemüvegünkön keresztül, saját céljainkon, élettapasztalatainkon át vizsgálva elégedettnek tartjuk-e a szereplőket, hanem az is, hogy mennyire tudunk velük azonosulni. Ráébredünk-e arra, hogy talán mindannyian saját valóságunk Szabadság hídján lépdelünk, olykor reménnyel, máskor hamis illúziókkal felvértezve. Vajon a mindennapok akadályai, kihívásai, sikerei és sikertelenségei közben észrevesszük-e még az úttal járó, társadalmi elvárásoktól mentes önfeledtséget?

A „tranzakciós folyamatért” járó „blokk” a korábban választott, motivációt és megnyugvást jelentő fotó volt, melyet mindenki magával vihetett, hogy a későbbiekben is emlékeztessen a belső erőkre és a foglalkozás élményeire. A választott fénykép (a belső mozgatórugó) és az esemény kezdetén választott tárgy (a csoporttag szimbóluma) kapcsolatára szintén fel lehetett hívni a figyelmet. A visszajelzések és észrevételeim szerint a foglalkozás elérte célját, és sikerült egy felszínén szórakoztató, mélységeiben erőt és feloldódást szolgáló biztonságos légkört kialakítani. Számomra a *Romkönyvtár* legemlékezetesebb, legmegindítóbb pillanatképe, amit „blokk” formájában magammal viszek, az volt, amikor a kasszazárást követő „záróra” ellenére senki nem kelt fel az asztaltól.

A foglalkozásban rejlő további lehetőségek

A *Romkönyvtár* eseményen felhasznált Locker Dávid *Siratóének, pályáiv* című verse számos más szöveggel kiegészíthető a beszélgetés folyamán. Ezenfelül a foglalkozás eredeti arculatát megtartva, további elképzelések, foglalkozástervek is körvonalazhatók.

Locker Dávid írása összeolvasható Várady Szabolcs *Székek a Duna fölött* című alkotásával, mely szintén egy kisebb társaság életének alakulását mutatja be. De nem ez az egyetlen azonosság. Hasonlóan a *Siratóének, pályáiv*

című vershez, a szereplők megjelölése nevük első betűjével történik. A vershelyzet szerint a lírai én és egy meg nem nevezett szereplő két széket visz át a városon P.-ék lakásába, ami később összejöveteleik egyik helyszínévé is válik. „*Két költő a hídon, / fejükön székekkel*”, írja Várady Szabolcs, miközben Locker Dávid versében egy még meg nem jelent első kötetről olvashatunk. Emellett kimondottan P. írói vénájára is mindkét alkotás utalást tesz. A székeket hordó alakok a Szabadság hídon haladnak át, majd közepén megállnak, és leülnek a koszos kárpittal, kiálló rugóval jellemzett bútordarabokra. A szabadság érzése – a híd neve mellett – ebben a szövegben is reflektorfényt kap: „*Kellemes / nyári este volt. Rágyújtottunk, / élveztük a lakályosságnak ezt a, / mondhatni, szokatlan formáját.*” A kiemelt részletben a pillanat megélése, az idő „megállítása” is hasonló Locker Dávid szövegéhez („*és ahogy nézem a kezével hadonászni, / arra gondolok, hogy nagyon, / nagyon örülök, hogy barátok maradtunk.*”). A lírai én a múlt után a jelenbe kalauzolja a befogadót. Megismerjük a párkapcsolati és baráti összefonódások szövevényes történetét, a „jobbra vágás” okozta székek eladását és P. öngyilkossági kísérletét. A felsoroltakból következően az összejövetelek száma egyre ritkább lesz („*és különben is: nincs hova leülni.*”). Locker Dávid verse, Várady Szabolcs alkotásának előzményeként is olvasható. Foglalkozáson a két szöveg közötti kommunikáció érintkezési pontjait vizsgálva újabb értelmezési utak nyílhatnak meg. Mint transzcendens vonal, feltérképezhető a Várady-versben megjelenő glória, valamint a Locker Dávid költeményében olvasható fehérszínű madarak képe. Megfigyelhető, hogy Locker Dávid alakjai a vers szerint nem az említett székekkel együtt sétálnak át a Szabadság hídon, de útjuk kiindulópontja a kocsmá, mely helyszín már az említett bútordarabhoz köthető, így a sorok között a két mű ebből a szempontból is összefésülhető. Hasznosítható a székek hordásának, fej felé emelésének, talajra helyezésének elemzése, a szék mint szimbólum kibontása, ábrázolása, vizuális megjelenítés (például rajz, fotó) vagy drámajáték (például állókép) segítségével.

Egy osztálytalálkozó történéseit idézi meg Kemény István *Egy nap élet* című felkavaró költeménye. A „*nyers boldogság, vad reménytelenség*” érzését megjelenítő vers az elégedettség, elégedetlenség kérdéskörével kapcsolatban

hozható párhuzamba Locker Dávid alkotásával. A nagycsaládos költői én pillanatnyi, mámor ittas megállását láthatjuk, aki kiszakadva a türelmetlen, pénz mozgatta, felszínes kapcsolatokkal teli mindennapokból, egy „*csonka nap*” erejéig megérzi magában az élet áramlását. A diáktársak tulajdonságai, megmozdulásai, valamint a vers elbeszélőjében végbe menő lelki folyamatok, mind a két vers összevetésének alapját képezhetik. Az osztálytalálkozó témája a *Siratóének, pályáiv* című versről való beszélgetést is továbbszöheti, illetve a *Romkönyvtár* ráhangolódó és reflektáló fázisában is alkalmazható. Hasonlóan Dimény H. Árpád *osztálytalálkozó* című költeményéhez, melyben már az önirónia eszköze („*meglett férfiak a kijáratot jelző tábla / halványzöld fénye alatt / nevetgélnek többnyire magukon*”; „*a nevetés szoros kapocs*”), és az elégedettség, elégedetlenség tematikája ismét emlékeztetheti a befogadót Locker Dávid művére („*a vágy is közös / ami időnként kirázza őket / mintha fázná-nak*”).

Az alternatívrock-zenekarok dalszövegvilágában is érdemes körbenézni. Az egykori iskolatársakkal való találkozás benyomásait a Carson Coma zenekar is feldolgozta *Osztálytalálkozó* című könnyednek tűnő, mégis keserűes dalában. Emellett a 30Y zenekar boldogság kereséséből és a be nem teljesült álmokból gyökerező *Ül és vár* című alkotása szintén izgalmas párosítás az eredetileg feldolgozott verssel.

Korábban Kemény István a Quimby zenekarral valósított meg költői este-
ket *Egy nap az élet* címmel, a költő már említett versére reflektálva. Kemény István versei új kontextusba helyezve kezdtek párbeszédbe a zenekar dalszövegeivel, és *Egy nap élet* című műve a Quimby *Don Quijote ébredése* című alkotását előzte meg. A dalszöveg költői énje az álmok esetlen kergetését („*Hajtogattam a kukák mögött egy álmot / egy kerthelyiség félreeső részén. / Eldugult piszoárban vitorlázok / sapkám a hold, fésűm a szél.*”), valamint a másokkal való kapcsolódás nehézségeit („*Sorra tűnnek el mellőlem a srácok / Mindegyiknek jobb dolga akadt. Zajos magányban foszforeszkálok / a sápadt fényű telihold alatt.*”) öntötte szavakba, felelevenítve Cervantes ábrándozó lovagját. A három mű (Locker Dávid: *Siratóének, pályáiv*; Kemény

István: *Egy nap élet*; Quimby: *Don Quijote ébredése*) egymást követve egy foglalkozásba ágyazva is megbeszélhető. A beszélgetés a Hangember underground zenekar *Egy nap élet* című versfeldolgozásával ugyancsak változatossá tehető.

Az egyetemi könyvtárban tartott eseményt követően a *Romkönyvtár* szellemiségéhez hasonló foglalkozás valósult meg egy pécsi tehetséggondozó intézményben, középiskolás diákok részvételével. A romkocsmákra jellemző *bricolage* struktúra mellett a Dark Academia hangulatelemei is visszaköszönnek a felhasznált eszközökben. A beszélgetés fókuszában álló vers Závada Péter kortárs költő *A kastély* című alkotása volt, melynek központi motívuma is illeszkedett a program gondolatiságához. A tervek szerint a későbbiekben ez a foglalkozás is a *Romkönyvtár* világának részévé válik.

A Romkönyvtár korlátján várakozó madarokról

Ma már számos könnyűzenei fesztivál (például Strand Fesztivál, Volt Fesztivál, Művészetek Völgye) koncerteket megelőző programjai között fellelhető a művészet, az irodalom, legyen szó kiállításokról, felolvasásokról, közös alkotásról, dalszövegírásról, zenei betétekkel kiegészített előadásokról vagy művészetterápiás eszközöket alkalmazó foglalkozásokról. Emellett az Ördögkatlan és a Kolorádó Fesztivál programfüzete kifejezetten biblioterápiás eseményt is hirdet. A felsorolt fesztiválok kialakított imázsa részben különbözik egymástól, de mindegyiknek van egy közös célja: egy különleges, formabontó, felszabadult közegben, a zene, a művészet, a felfokozott hangulat és a lecsendesedés segítségével közösen megélni a kiszakadást a mindennapokból. Ezekben a tömegeket vonzó eseményeken a kis létszámú programok is jól működnek, és az irodalomterápiás foglalkozásoknak is helye van. Hasonlóan azokhoz a budapesti romkocsmákhoz (például Szimpla Kert) és más egyedi stílust képviselő vendéglátóhelyekhez (például Szatyor Bár és Galéria; Kis Présház irodalmi kávéház és szórakozóhely), ahol a dekorációs elemek mel-

lett olykor kulturális, irodalmi események formájában is beköltözik az irodalom.

A *Romkönyvtár* a könyvtár színtere mellett a romkocsmák és a művészeti fesztiválok életében is szívesen megmutatkozna, egy más jellegű feloldódást, szabadságérzetet nyújtva az irodalom és az önismeret iránt érdeklődőknek. Bízom benne, hogy ezek az álmok, célkitűzések, „*mint a korlátokról lépteinkkel felvert madarak (...) – fehéren és hangosan –*” a jövőben egyszer talán felívelhetnek.

Összefoglalás

„Míg lenn járt, érzi az utcára lépve,
idefönn megváltozott valami.
Eddig vajon hogy is nem vette észre:
a csupasz ágak körvonalai,
a fű, a hinta, a sötét, a csend és
a nedves úttest: egy nyelv szavai?
Mintha valami sürgető jelentés
készülne önmagát kimondani...”

(Rakovszky Zsuzsa: *Romkocsmá*)

Rakovszky Zsuzsa versének gondolataihoz hasonló utazásban és perspektíva váltásban lehet része annak, aki a művészet bármely formájának terápiás foglalkozásán vesz részt. A biblioterápiás események egyik példája a bemutatott *Romkönyvtár – Irodalomterápiás foglalkozás romkocsmahangulatban* című esemény is.

A dolgozat a gyógyírként is alkalmazható biblioterápia evolúciójának és lényegiségének megragadását követően az irodalom mint trend napjainkban érzékelhető jelenségét vette górcső alá, bizonyítva, hogy a művészet és az igényes szövegvilág iránti érdeklődés a fiatal generáció részéről ma is megmutatkozik. Erre az igényre reflektál a *Romkönyvtár* hangulatvilága. A múltat és a művészet értékeit idéző Dark Academia atmoszférájában létrejött esemény a romkocsmák arculatának játékos struktúráját követte. A közösen megbeszélte kortárs vers interpretációja mellett a foglalkozásban rejlő további elképzelések is terítékre kerültek.

Kívülről szemlélve a *Romkönyvtár* az irodalomterápiás foglalkozások megvalósításának egy lehetséges formája. Mélységeiben megfigyelve a *Romkönyvtár* maga is *bricolage*, azaz egy *barkácsoló* fantáziájának megtestesült konstrukciója, melyet – ahogy az élet egészét is – nem más mozgat, mint a nyelv.

Irodalomjegyzék

Felhasznált szakirodalom

Andrew, Scottie (2022): A guide to 'dark academia', the TikTok-popular aesthetic with preppy style and an intellectual focus – CNN Style <https://edition.cnn.com/style/article/dark-academia-tiktok-aesthetic-cec/index.html> (2023.04.02.)

Baráth Tibor (2022): Locker Dávid verseiről – kötet előtt, kritika helyett. In: Hítel, 35. évf. 6. sz. 58-64. p.

Bartos Éva (1989): Olvasókönyv a biblioterápiáról. Budapest: Országos Széchényi Könyvtár Könyvtudományi és Módszertani Központ

Bartos Éva (2015): A biblioterápia útja Magyarországon az 1970-es évektől napjainkig. In: Gombos Péter – Vörös Klára: Könyv és lélek – Biblioterápiai tanulmányok. Budapest: Magyar Olvasástársaság

Bateman, Kristen (2020): What is the TikTok subculture Dark Academia? – The New York Times <http://www.nytimes.com/2020/06/30/style/dark-academia-tiktok.html> (2023.04.02.)

Béres Judit (2017): „Azért olvasok, hogy éljek” – Az olvasásnépszerűsítéstől az irodalomterápiáig. Pécs: Kronosz Kiadó

Béres Judit (2022): Élet a sorok között – Irodalomterápiás gyakorlatok mindenkinél. Budapest: Libri Kiadó

Bókay Antal (2006): Bevezetés az irodalomtudományba. Budapest: Osiris Kiadó

Gyukics Gábor (2013): Nyitott slam. In: Magyar műhely, 50. évf. 164. sz. 6-10. p.

Jakobovits Kitti (2021): Irodalomterápia – A könyvespolcod pszichológusszemmel. Budapest: Kulcslyuk Kiadó

Jeney Éva (2012): Nyitott Könyv – Irodalom, terápia, elmélet. Budapest: Balassi Kiadó

Ludmán Katalin (2022): „Ha szóba jön a posztmodern, kiabálni kezdenek, mint egy apával szokás” – Beszélgetés Locker Dáviddal. In: Hitel, 35. évf. 6. sz. 65-69. p.

Mitev Ariel – Kelemen-Erdős Anikó (2017): Romkocsmá mint bricolage. Élményközpontú szolgáltatásérték-teremtés a romkocsmákban. In: Turizmus Bulletin, 17. évf. 1-2. sz. 26-34. p.

Ortutay Gyula (1977-1982): Magyar Néprajzi Lexikon. Budapest: Akadémiai Kiadó, 4. kötet <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/4-1.html> (2023.04.02.)

Paul, Pamela (2022): The Season of Dark Academia – The New York Times <http://www.nytimes.com/2022/10/30/opinion/dark-academia-halloween.html> (2023.04.02.)

Szlukovényi Katalin: Egy gyomorrúgás precizitásával és erejével – Locker Dávid versei elé <http://www.prae.hu/article/13333-egy-gyomorrugas-precizitasaval-es-erejével> (2023.04.02.)

Zátori Anita (2014): Romkocsmá-turizmus. In: Jászberényi Melinda (szerk.): A kulturális turizmus sokszínűsége. Budapest: Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó, 289-299. p.

Felhasznált szépirodalom

Dimény H. Árpád: Osztálytalálkozó

<https://helyorseg.ma/rovat/vers/dimeny-h-arpad-osztalytalalkozo-es-mas-versek> (2023.04.02.)

Havas Juli: Egyszer én is elmegyek

<https://felho.cafe/2022/03/09/havas-juli-egyszer-en-is-elmegyek/> (2023.04.02.)

Kemény István: Egy nap élet

<https://pim.hu/hu/media/egy-nap-elet> (2023.04.02.)

Locker Dávid: Siratóének, pályáiv

<https://f21.hu/irodalom/kortars/locker-david-verse/> (2023.04.02.)

Rakovszky Zsuzsa: Romkocsmá

https://epa.oszk.hu/03100/03134/00011/pdf/EPA03134_2000_2017_05_03-006.pdf (2023.04.02.)

Várady Szabolcs: Székek a Duna fölött

<https://mek.oszk.hu/02900/02986/02986.htm#15> (2023.04.02.)

Felhasznált dalszövegek

30Y: Ül és vár

<https://www.zeneszoveg.hu/dalszoveg/13467/30y/ul-es-var-zeneszoveg.html> (2023.04.02.)

Carson Coma: Osztálytalálkozó

<https://zeneszoveg.hu/dalszoveg/116811/carson-coma/osztalytalalkozo-zeneszoveg.html> (2023.04.02.)

Quimby: Don Quijote ébredése

<https://zeneszoveg.hu/dalszoveg/18815/quimby/don-quijote-ebredese-zeneszoveg.html> (2023.04.02.)

Mellékletek

ROMKÖNYVTÁR –

IRODALOMTERÁPIÁS FOGLALKOZÁS ROMKOCSMAHANGULATBAN

A befogadó első benyomása alapján a foglalkozáson feldolgozott alkotás egyaránt válhat a remény, az önirónia és az önáltatás versévé. A mű történetének objektív szemléletét a különböző szubjektív élettapasztalatok befolyásolják. A foglalkozás célja, hogy analizálva és azonosulva a mű szereplőivel mindenki kitékintsen saját valóságából, megismerve egy másik nézőpontot is; emellett a jövőbe vetett hit, a humor, az elfogadás, a megbocsájtás, a motiváció, valamint a beteljesült és beteljesületlen álmok fontossága is középpontba kerül. Mindenki tudatosulhat saját mozgatórugója, ami erőt adhat a mindennapokhoz. Az irodalomterápiás foglalkozást a romkocsmák és a Dark Academia atmoszférájának stíluselemei gazdagítják.

Téma: Elégedettség és elégedetlenség; Remény és önámítás

Vers: Locker Dávid: Siratónek, pályáiv

Célcsoport: Fiatal felnőtt és felnőtt korosztály

Létszám: 8-12 fő

Helyszín: Egyetemi könyvtár

Időtartam: 60 perc

Kellékek: Nyomtatott/fénymásolt példányok a műről; Múltra emlékeztető vintage tárgyak és kocsmaközeget idéző eszközök; A vers témájához, történetéhez is köthető képek; Pénzérmék

Foglalkozás vezetője: Nagy Brigitta

Feladat	Megjegyzés
1. A „verskocsma” szabályainak, házi rendjének ismertetése	Mindenki meghúzva saját határait, annyi információt oszt meg magáról, amennyit valóban szeretne. Nincsenek jó vagy rossz válaszok, csak a résztvevők saját valósága generálta nézőpontok.
2. Mindenki választ magának egy olyan tárgyat az asztal közepén látható, főként vintage, retro és kocsmaközeget idéző tárgyak közül, mely szimbóluma lehet önmagának, esetleg jelenlegi lélekállapotának.	Tárgyak, például: óra, rádió, patkó, doboz, szárított virág, lekvár, porcelánbohóc, gyertya, festmény, kisebb virágmintás varrógép, könyv, hattyútoll, piros napszemüveg, kitűző, dobókocka, vezetékes fülhallgató, sárga gumikacsa, magnókazetta, nem működő tamagochi, villáskulcs, telefon-töltő, söröskorsó, kávéscsésze, kávéskanál, söröskupak, sörnyitó, dugóhúzó, fesztiválpohár, cigarettatárca, kupica stb. Zene: Doors – People are strange
3. A tárgyak bemutatása, a választás indoklása, egymás szimbólumszerű megismerése.	A választott elemek a foglalkozás végéig a résztvevők előtt maradnak.
4. Találkozás a szöveggel: Locker David Siratóéneke, pályái című versének felolvasása.	A versek itallap formájában kerülnek elő a foglalkozáson.

<p>5. Pénzérmék – Első forduló: Mennyire elégedettek életükkel a vers szereplői? A vers felolvasása után a résztvevők ötös skálán határozzák meg az első benyomás alapján megfogalmazott véleményüket. A feladatot megbeszélés követi.</p>	<p>A jelenlévők fejenként öt darab pénzérmével gazdálkodhatnak.</p> <p>1 – Elégedetlenség 5 – Elégedettség</p>
<p>6. Beszélgetés a versről.</p>	<p>Egymás nézőpontjának megismerése, versrészletek kiemelése. Azonosulás a szereplőkkel. Rávilágítás a karakterekben zajló lelki folyamatokra.</p>
<p>7. Pénzérmék – Második forduló Mennyire elégedettek életükkel a vers szereplői?</p>	<p>Lehetőség a pénzérmék számának módosítására.</p>
<p>8. A résztvevők fényfüzérre rögzített fotók közül választanak egyet, melynek témája, hangulata erőt, motivációt, nyugalmat sugároz számukra.</p>	<p>A fényfüzérre rögzített képek kapcsolódnak a vers témájához (például szabadságot érzékeltető pillanatok, baráti társaságok, alkotófolyamatok stb.) A választott képeket a jelenlévők felmutatják egymásnak, de nem beszélnek meg.</p>
<p>9. A csoport közösen keres egy olyan versben szereplő szót, mely jellemzi a költemény egészét.</p>	<p>Például: „felívelhetünk”</p>
<p>10. Kollaboratív írás – Akrosztichon: A csoport tagjai a kiemelt kifejezés segítségével egy közös írást hoznak létre úgy, hogy a szöveg sorainak kezdőbetűit függőlegesen összeolvastva értelmes szót/szavakat kapunk.</p>	<p>Mindenki egy-egy papírdarabra írja fel saját sorát, melyeket később egy táblán rögzítünk, összeolvasunk. A feladat megoldását a fotók és a következő kérdés segíti: Mit tanácsolnál, üzennél a vers szereplőinek? Zene: Claude Debussy – Clair de lune</p>

<p>11. Az írások felolvasása.</p>	<p>A résztvevők először egyenként olvasák fel saját írásukat, majd a sorok összeolvasása által a részek végül egésszé állnak.</p>
<p>12. Pénzérmék – Harmadik forduló Mennyire elégedettek életükkel a vers szereplői?</p>	<p>A foglalkozás végéhez közeledve, a közös alkotást követően a résztvevők még egyszer módosíthatnak az érmék számán. A végső döntést megbeszélés követi.</p>
<p>13. Számlák „kifizetése” a Romkönyvtár vendégeinek részéről. A különböző nézeteket megtestesítő pénzérmék egy persely körbeadása során összegyűjtésre kerülnek.</p>	<p>A „verskocsma” kasszájának súlya az életben rejlő lehetőségeket, a jövőbe vetett hitet egyaránt szimbolizálja. A „tranzakciós folyamatért” járó „blokk” a korábban választott, motivációt és megnyugvást jelentő fotó, melyet mindenki magával vihet, hogy a kép a későbbiekben is emlékeztessen a belső erőkre és a foglalkozás élményeire. A választott fénykép (a belső mozgatórugó) és az esemény kezdetén választott tárgy (a csoporttag szimbóluma) kapcsolatára szintén fel lehet hívni a figyelmet.</p>
<p>14. Záróra.</p>	<p>A foglalkozás üzenetének összegzése. Reflektálás a csoport részéről. Elköszönés.</p>

Locker Dávid: Siratóének, pályáiv

Végül csak B.-vel maradtunk jóban.
Az egyetem után ő egy kocsmában,
én nagyanyáméknál helyezkedtem el:
hétvégente lenyírom náluk a füvet –
cserébe állják a pesti albérletem
és egyéb szükségleteim.
Ezen B. rendszerint jókat röhög,
miközben kitölti nekem a harmadik kört.

De van, amin nem szoktunk nevetni.
Például azon, hogy
K., akit mindenki a kritikai baloldal nagy ígéretének tartott,
most egy amerikai multinál dolgozik adminisztratív pozícióban.
Hogy P., aki köztünk a legtehetségesebb prózáiró volt,
defibrillátorokról ír marketingszövegeket.
Vagy hogy L., aki a kőműves apja elől menekült Pestre,
most vidéken lapátol valahol.

Azon pedig, hogy a régóta beharangozott első kötet
ismét jövőre csúszik,
már tényleg csak nagyon részegen,
muszájból röhögünk.

Egy-egy ilyen este után
rendszerint együtt megyünk haza.
Mevárom, hogy bezárjon,
aztán át baktatunk a Szabadság hídon.
Közben B. mesélni kezd valami régi sztorit,
azokból az időkből, mikor még mind elhittük,
különlegesesek vagyunk,
és ahogy nézem a kezével hadonászni,
arra gondolok, hogy nagyon,
nagyon örülök, hogy barátok maradtunk.

Aztán mond valami olyat, hogy
„mindez csak átmeneti időszak”.
És eszembe jut, hogy amíg
a marketing és lapátnyel,
sörccsap és fűnyíró
csak átmenet marad,
addig semmi sincs veszve.

Hogy addig,
mint korlátokról a lépteinkkel felvert madarak,
úgy egyszer mi is,
– fehéren és hangosan –,
felívelhetünk.

Fotók az eseményről

#VERS
#ÖNISMERET

ROMKÖNYVTÁR

IRODALOMTERÁPIÁS FOGLALKOZÁS
ROMKOCSMA HANGULATBAN

IDŐPONT: 2022. NOVEMBER 23. SZERDA 15:00

HELYSZÍN: MATE KAPOSVÁRI CAMPUS - KÖNYVTÁR

A LÉTSZÁM LIMITÁLT, FOGLALJ SZÉKET!

HA ELMÉLYEDNÉL EGY KORTÁRS VERSBEN, HA BESZÉLGETNÉL
VAGY CSAK HALLGATNÁL VELÜNK EGY ASZTALNÁL, ÍRJ A
BRIGITTANAGY1987@GMAIL.COM CÍMRE!

